

TILSVAR
TIL
MIDTRE HÅLOGALAND TINGRETT

Sak: 24-061975TVI-TMHA/THAR

Dato: 08.05.2024

Saksøker: Robin Lund, Gullholmveien 679, 8409 Gullesfjord ved
prosessfullmektig advokat Ole Tokvam

Saksøkt: Astrid Meistad ved prosessfullmektig Tor Arne Vannebo, Maristuveien
9, 7030 Trondheim

Saken gjelder tilbakebetaling av for mye betalt for bildebruk på Facebook
påsken 2021.

Vedlegg:

1. Tilsvar fra Robin Lund
2. Enstemmig dom av 28.02.24 fra Forlikrådet i Kvæfjord
3. Rettskraftig dom Oslo Tingrett av 4. nov. 2022
4. Faktura fra Robin Lund av 11. april 2022
5. Prisklassebevis fra meedeea.com 20. juni 2023
6. Utskrift fra Lov om pristiltak
7. Pris på påskekylling fra meedeea.com av 19. jan. 2024
8. Dom Sør-Trøndelag Tingrett, Robin Lund – Bikershop
9. Dom Oslo Tingrett i Werner Jensen-saken av 14. mars 2023
10. Minnepinne med videoeksempel

INNLEDNING

Jeg må først beklage at vårt tilsvare kanskje er noe ustrukturert, men her var det jammen mye å ta tak i. Jeg fikk rett og slett ikke tid til å skrive kortere.

Bakgrunnen for saken er at en av våre sekretærer i vårt enkeltpersonforetak, Orkdal Øye, søkte etter gratis påskebilder for å legge ut på vår Facebookside for å informere om påskeferien 2021. Da dukket det opp et svært enkelt bilde uten henvisning til opphavsrett. På den tiden oppga ikke Robin Lund opphavsrett på bildene på nettet. (Først etter at en domstol på et tidspunkt påla Robin Lund å oppgi opphavsrett, ble opphavsrett synlig på nettet.) Facebooksiden vår har noen titalls besøkende og manglende kreditering utgjorde neppe noe reklametak for Robin Lund. Imidlertid kom det året etterpå et krav på nesten kr 10.000,- i postkassen. Det var både overraskende og ergerlig, men ettersom kravet fra Robin Lund hadde en truende form med trusler om rettsak og henvisning til bransjestandard, valgte vi likevel å betale. **Bevis: Vedlegg 4, side 2, 3. og side 3, 3. avsnitt i fakturen fra Robin Lund.** Men da det kom en dom fra Oslo tingrett den 4. nov. 2022, hvor tingretten fastsatte verdien på bildet til bare kr 100,-, kontaktet vi Robin Lund for å få mellomlegget tilbake. Det avslø Robin Lund omgående.

Det var egentlig ikke overraskende at Robin Lund ønsker ny behandling av dommen fra forlikrådet. Imidlertid var jeg i kontakt med Forlikrådet/Namsmannen i Troms den 22. april. De kunne fortelle at dommen fra Forlikrådet i Kvæfjord var rettskraftig. Jeg ser at stevningen kommer så sent at Tokvam har påropt seg rettsferie for å være rettidig. Jeg regner med at tingretten har kontroll på om dette er innenfor fristen. At Robin Lund velger å bruke minst like mye penger på en advokat som kravet han er dømt til å betale, kan forklares med at mange flere enn oss har penger til gode hos Robin Lund om dommen fra forlikrådet blir stående.

Vi bestrider saksøkers krav, men har ingen innvendinger til at retten behandler saken og at saken behandles etter reglene for småkravsprosess. Når det gjelder rettsmekling, er det viktig for oss og andre skadelidte, at det kommer en tydelig dom om plikten til tilbakebetaling. Som lekmann stusser jeg litt på om vernetinget skal ligge i Troms når den som er saksøkt bor i Trondheim. Jeg har hørt noe om at en dom i forlikrådet kan overprøves i tingretten, men er ikke en anke. For vår del spiller det liten rolle hvor saken går, bare så det er sagt.

Advokat Tokvam etterlyser grundigere begrunnelse fra Forlikrådet i Kvæfjord. Jeg viser til at Forlikrådet i Kvæfjord er klinkende klar på at de i hovedsak legger rettskraftig dom fra Oslo Tingrett av 4. nov. 2022 til grunn for beslutningen i forlikrådet (Vedlegg 3). Særlig grundigere fremstilling om hva Robin Lund bedriver, er vanskelig å finne. Tingretten går, etter mitt syn, langt i

å antyde at Robin Lunds fakturakrav er svindel. For eksempel avslører Oslo tingrett at Robin Lund ikke har solgt noen bilder til «frivillige» kjøpere i henhold til Robin Lunds egen prisliste. Det faktum at Robin Lund har mottatt et betydelig større beløp fra oss (og mange andre) enn det han hadde krav på, gjorde at Forlikrådet i Kvæfjord naturligvis påla Robin Lund å betale tilbake mellomlegget. Advokat Tokvam og Robin Lund velger nå å saksøke Astrid Meistad i stedet for å akseptere dommen fra forlikrådet. Robin Lund var til stede, i og under forhandlingen i Forlikrådet i Kvæfjord, og kunne meddelt sin advokat om hva som fremkom der. Robin Lund kom i aller siste liten med et tilsvarende forlikrådet med følgende begrunnelse: Saken avvises og har ingen ting i forlikrådet å gjøre. Under forhandlingen opplyste han at dette ikke var en pengesak, men en åndsverksak og skal gå for Oslo tingrett. I stevningen fra advokat Tokvam understrekes det nå at dette ikke er en åndsverksak, men en pengesak, samt at vernettinget ikke er Oslo tingrett! Utover dette la ikke Robin Lund frem noe som helst av betydning for saken, verken før eller under behandlingen i forlikrådet. Vårt omfattende prosesskrift ble heller ikke imøtegått på noe punkt og Robin Lund kunne vanskelig vinne frem i forlikrådet. Forlikrådet krever også et minimum av dokumentasjon, men det ble ikke lagt frem noe dokumentasjon fra Robin Lunds side. **Bevis: Tilsvarende fra Robin Lund, vedlegg 1.** Jeg tenker at strengt tatt har Robin Lund brukt opp sin sjanse og burde stoppes i stedet for å plage Astrid Meistad unødige.

Jeg oppfatter det slik at advokat Tokvam ikke lenger bestrider det faktiske forhold at Astrid Meistad i god tro har betalt omtrent 100 ganger mer enn bildets verdi for bildet som ble brukt på vår Facebookside påsken 2021 (jf. rettskraftig dom fra Oslo Tingrett av 4. nov. 2022). Vi står da tilbake med ett eneste stridsspørsmål: Er det rimelig at Robin Lund skal få beholde alle pengene vi har betalt for mye?

Advokat Tokvam kommer med en udokumentert påstand under punkt 3.3 hvor han hevder at kravet er foreldet. Vi sendte krav om tilbakebetaling mindre enn ett år etter at vi betalte fakturaen fra Robin Lund. Alminnelig foreldelsesfrist er som kjent 3 år og i hvert fall ikke 11 måneder (foreldelsesloven §2). Vi tok omgående tak i dette våren 2023 da det kom en rettskraftig dom som hadde satt søkelys på prisen på de enkle illustrasjonsbildene uten verkshøyde (bilag 2 i stevningen fra Robin Lund). Dommen satte verdien på denne type bilder til maksimalt kr 100,-. Det er også naturlig at foreldelsesfristen løper fra det tidspunktet vi ble klar over at prisen på bildet var altfor høy, altså da tingrettsdommen av november 2022 ble rettskraftig. På grunn av Robin Lunds anke til lagmannsrett (som ble avvist der), ble ikke dommen rettskraftig før omkring mars 2023. (Fakturaen fra Robin Lund fikk vi mer enn ett år etter at vi brukte bildet til Robin Lund. Da bør vel også fakturaen fra Robin Lund være foreldet, om vi legger advokat Tokvams analyse til grunn?)

Advokat Tokvam forsøker å gjøre et poeng av at vi har betalt fakturaen uten forbehold og av den grunn ikke har krav på å få noe helst tilbake fra Robin Lund. Det var slett ikke slik at vi betalt fakturaen uten å undersøke om dette kunne være riktig. Vi syntes, da som nå, at beløpet var urimelig høyt. Jeg drøftet derfor saken med et par av mine venner som også er advokater. De syntes også at beløpet var overraskende stort, men trodde i likhet med meg, at beløpet kunne bygge på en form for bransjestandard. Det er jo akkurat bransjestandard Robin Lund har hamret inn til mottakerne av slike fakturaer. Dessuten var vi en bedrift, og advokatene mente vi trolig ville ligge dårligere an enn privatpersoner ved et søksmål fra Robin Lund. Et raskt internettsøk fastslo også at advokat Tokvam nærmest har operert som en torpedo for Robin Lund ved å saksøke villfarende brukere av bildene. En rekke avisoppslag og artikler viste også at her ble det ikke gitt ved dørene. Også personer med dårlig økonomi, småforeninger og bedehus måtte samle sammen titusener av kroner fra skuffer, skap og kollektbøsser for å gjøre opp for Robin Lund påståtte åndsverk.

Det virker også som om advokat Tokvam ser på enhver betalt faktura som en bindende avtale, noe vi bestrider, særlig når vi har blitt forledet, eller sågar svindlet, til å betale altfor mye. Avtaleloven har i så måte også begrensninger om gyldigheten av en avtale, om vi ser det fra den vinkelen (f.eks. § 36).

Fakturaen fra Robin Lund har en ordlyd om ikke er til å misforstå. For eksempel står det: «Ikke-lisensiert bildebruk blir fortrinnsvis fulgt opp med fakturering, som et tilbud for å spare alle parter for unødvendige ergrelser i rettssystemet», «å unnlate å betale vil være poengløst», «hvert eneste tilfelle er en potensiell anmeldelse eller kostbart krav fra opphavspersonen». Han er også tydelig på at han ikke besvarer telefoner. Det kunne riktignok vært en mulighet å kontakte Robin Lund per post. Orkdal Øye så det likevel som lite formålstjenlig å forhandle seg til en annen pris, eller bruke mye tid og penger på en sak som vi, slik saken stod i april 2022, ikke hadde så stor sjanse til å vinne fullt og helt. Dette vet advokat Tokvam alt om, og det er i frekkeste laget å bebreide oss for å betale uten forbehold fordi vi faktisk trodde fakturaen bygde på en bransjestandard, slik det står i fakturaen. Jeg er dessuten sikker på at det aller mest vanlige faktisk er å betale en faktura uten forbehold. Det gjør selvfølgelig ikke at du mister alle dine rettigheter om det viser seg at beløpet er feil, det være seg kommunale fakturaer, for mye betalt skatt, alle typer feilfakturerte regninger du tror er korrekte osv. Advokat Tokvam legger heller ikke ved noe dokumentasjon og bevis når han mener Robin Lund har rett til å beholde alle pengene. Det samme gjelder når han hevder saken er foreldet.

For oss var det mest logisk å betale fakturaen slik den forelå. Også fordi et lys i tunnelen viste seg da jeg i april 2022 oppdaget at sju bedrifter som var saksøkt av Robin Lund, ville be retten belyse verdien av bildene de var fakturert for. Det var derfor en viss mulighet for at verdien på bildene skulle sees på som enkle

illustrasjonsbilder uten verkshøyde i stedet for åndsverk. Jeg antok derfor at bildet vårt kanskje egentlig bare var verdt noe få 50-lapper.

Vi hadde da følgende valg:

1. Kontakte Robin Lund per post og tilby han et beløp som var noe mindre enn fakturaens pålydende, men samtidig så stort at Robin Lund ville bli tilfreds. Jeg er sikker på at kr 225,- var langt under akseptabel pris for Robin Lund. Det ville bety at vi derved måtte betale altfor mye for bildet og samtidig miste muligheten til å kreve penger tilbake om tingretten satt prisen på bildet til en brøkdel av fakturert beløp.
2. La være å betale fakturaens pålydende eller betale et noe lavere beløp og vente på at advokat Tokvam skulle dra oss gjennom en dyr rettsprosess.
3. Betale fakturaen og håpe på at tingretten ville fastsette prisen på bildet til normalprisen av et stockfoto, kanskje et sted mellom kr 0 - 100. Den gangen trodde jeg det var åpenbart at jeg ville få mellomlegget tilbake fra Robin Lund uten en rekke rettsprosesser. I dag ser det ut som jeg tok feil på akkurat det punktet.

RETTSLIGE ANFØRSLER

Jeg går nå inn på sakens historikk og juridiske vurderingen i stor grad slik saken ble belyst under behandlingen i forliksrådet i februar 2024.

Det store vendepunktet i saken mot Robin Lund kom etter dommen i Oslo tingrett den 4. nov. 2022, hvor tingretten hadde vurdert verdien på bildene av den typen vi ble fakturert for. Prisen på de enkle illustrasjonsbildene ble satt til kr 100,- eller kr 225,- hvis bildene uforvarende er lastet ned fra nettet. Altså bare en brøkdel av prisen Robin Lund har fakturert hundrevis av brukere. Nøyaktig antall berørte parter er det bare Robin Lund og advokat Tokvam som vet.

Vi hadde også fått med oss hvordan Robin Lund og advokat Tokvam, med en viss suksess, hadde slept fattige personer og foreninger gjennom rettssystemet og faktisk presset titusener ut av de stakkars villfarende Robin Lund hadde fått på kroken. At den altfor høye prisen på bildene, merkelig nok, fikk passere domstolene, skyldes nok at påstandene og fokus i sakene ikke var nok vinklet mot verdifastsettelsen og markedsprisen til de enkle illustrasjonsbildene. Det skjedde som nevnt først i tingrettsdommen av 4. nov. 2022.

Vi endret av den grunn oppfatning av sakens ståsted da det på vårparten 2023 kom en rettskraftig dom som endelig hadde satt søkelys på prisen på de enkle

illustrasjonsbildene uten verkshøyde. Slike bilder kan man lett anskaffe omtrent gratis og har lite eller ingen overføringsverdi til Norsk Journalistlags standardsatser. **Bevis: Vedlegg 3, dom av 4. nov. 2022 side 7, 5. og 6. avsnitt.** Vår «påskekylling» tilhører akkurat samme kategori og prisgruppe som eksempelbildene i dommen på side 2. **Bevis: Vedlegg 5, prissammenligning.**

Vi betalte kravet fra Robin Lund i slutten av april 2022, men sendte ikke krav om tilbakebetaling før 1. april 2023. Det er likevel omtrent omgående etter at den rettskraftige dommen slo fast at vi ikke skulle betalt mer enn kr 225,- til Robin Lund, om vi hadde visst at dommen skulle få dette utfallet. **Bevis: Vedlegg 3, dom av 4. nov. 2022 side 8, nest siste avsnitt.** Tidsmomentet er taler heller ikke mot at Robin Lund må betale tilbake fordi kravet ble sendt til Robin Lund kort tid etter at dommen ble rettskraftig og det ble klart at vi har betalt altfor mye for bildet.

Robin Lunds forretningsidé

Det skal ikke mye fantasi til for å skjønne at Robin Lund forsøker å tjene penger ved å lete etter brukere som i villfarelse har brukt bilder fra nettet og som i ettertid har vist seg å tilhøre Robin Lund. Først i det siste har det på nettet kommet frem hvem som har opphavsrett til disse enkle illustrasjonsbildene. Hva Robin Lund gjør for å søke gjennom Facebook og andre nettsider, er jeg usikker på, men det er neppe tilfeldig at Robin Lund har klart å finne de aller fleste som bevisst eller ubevisst har brukt Robin Lunds bilder. Det er også slik at om du søker etter gratis påskebilder, så dukker det straks opp mange bilder av Robin Lund. Vår datter i Molde gjorde et søk som dette for noen måneder siden, og da dukket selvfølgelig Robin Lunds bilder opp øyeblikkelig. Et annet eksempel er fra mars i år. Min andre datter hentet frem en datamaskin som aldri før har søkt etter påskebilder og skrev inn «God påske». Da kom det opp en del bilder av Robin Lund, men da hun la til «gratis» bak, økte treffene på Robin Lunds bilder. **Bevis: Vedlagt film på minnebrikke (Vedlegg 10).** Dette styrker mistanken om at Robin Lund fortsatt påvirker søkemotorene for å få treff på sine «gratisbilder» (gratis er de ikke!), trolig med ønske om at noe skal bli fristet til å bruke bildene ulovlig, eller såkalt phishing. I ettertid sendes det ut store regninger som er multiplisert med 3 for ulisensierte og ikke krediterte bilder. Robin Lund legger fortsatt ut bilder på sin hjemmeside med henvisning til bransjestandard og priser på kr 3420,- + MVA. Robin Lund har altså tydeligvis fortrenget realiteten i tingrettsdommen av 4. nov. 2022. **Bevis: Her et sitat fra Robin Lunds hjemmeside under arkivbilder av 7. mai 2024:** «Veiledende pris for standard arkivbilder samsvarer med Norges journalistlags frilanssatser, for tiden kr 3420,- (ekskl. MVA) for én gangs bruk.»

Etter dommen av 4. nov. 2023, falt i stor grad Robin Lunds forretningsidé i grus. Dommen fastslår at prisen på disse enkle bildene ikke går under Norsk

Journalistlags standardsatser. Prisen ble derimot satt til kr 100,- som er den maksimale prisen for denne type stockbilder, dog med et tillegg på kr 125, om du ikke har kjøpt bildet fra Robin Lund. Har du Officepakken, ligger det sågar en rekke (langt bedre) påskebilder helt gratis tilgjengelig. Ut fra dette er det lite trolig at noen frivillig betaler prisen Robin Lund tar for slike bilder når liknende bilder er lett tilgjengelig nesten helt gratis. **Bevis: Dommen av 4. nov. 2022 side 7, 3. avsnitt.** Prisen på mer enn kr 3000,- på Robin Lunds egen hjemmeside, er nok satt så høyt for å rettferdiggjøre dyre fakturaer for villfarende brukere.

Robin Lund må hele tiden ha visst at prisen på de enkle illustrasjonsbildene var alt for høy ettersom Robin Lunds bilder av denne typen var tilgjengelig på netthandel for omtrent halve prisen i 2023 - trolig enda lavere pris i 2021 (vedlegg 5). Ifølge dommen av 4. nov. 2022 kommer det også tydelig frem at Robin Lund fra 2019 har lagt de enkle bildene på hans egen nettside fra kr 400,- og oppover. **Bevis: Dommen av 4. nov. 2022 side 7, første avsnitt.** Flere interessante opplysninger kommer også frem i dommen, f.eks. på side 7, andre avsnitt, kommer det frem en usannhet fra Robin Lunds advokat når han sier Robin Lund ikke lenger selger bilder gjennom internasjonale bildebyråer. **Bevis: Vedlegg 5 fra juni 2023 viser at påskekyllingen vår var til salgs i juni 2023.** Et raskt søk fra januar i år, viser også at påskekyllingen fortsatt er til salgs gjennom flere bildebyråer. **Bevis: Vedlegg 7 fra meedeea.com.** Videre har dommen flere svært spennende opplysninger av interesse for saken: Det kommer frem at prisene Robin Lund hele tiden henviser til, er langt over markedspris, og det må Robin Lund hele tiden ha visst. **Bevis: I dommen fra Oslo tingrett på side 7, 3. avsnitt, kommer det frem at Robin Lund ikke har solgt noen bilder til den prisen han forlanger på frivilling basis.** Dette beviser også, etter mitt skjønn, at inntektene til Robin Lund ikke bygger på vanlig bildesalg, rett og slett fordi prisen Robin Lund oppgir for bildene gjør de uselgelig på det åpne markedet. Kun ved phishing og ved uforvarende bruk av bildene, har det vært mulig få store inntekter. Jeg synes dette også beviser at dette er bedrageri når prisene han i ettertid fakturerer disse brukerne, ikke på noen måte harmonerer med markedsprisen.

Bedrageri og tilbakebetaling

Jeg bruker en del plass på å forklare at det Robin Lund driver med, i grove trekk er bedrageri. Jeg ser ikke bort fra at jurister kan få seg til å hevde at det ikke er bevist at Robin Lund legger ut agn for at brukere som søker etter gratis påskebilder, skal bite på kroken. Men ethvert fornuftig menneske skjønner at det er nettopp det som er hensikten. Se for øvrig videobevis på minnepinne (vedlegg 10). Imidlertid er det ikke mulig å komme fra at Robin Lunds faktura er omtrent 100 ganger høyere enn faktiske verdi. Ikke nok med det, fakturaen sendes i etterkant til brukere som ikke frivillig har kjøpt bildene. Den ekstreme

overprisen er i hvert fall bedrageri (straffeloven § 371 eller § 372). Husk at Robin Lund har sendt hundredevis av overprisete fakturaer og tjent flere millioner på dette. Det er penger han ikke hadde rett på. Det åpenbare er at Robin Lund må betale tilbake det han har ervervet seg for mye. Fremgangsmåten han bruker må definitivt svekke muligheten til at Robin Lund fritas fra å tilbakebetale villfarende brukere.

Dommen av 4. nov. 2022 nevner ikke spesifikt dette med tilbakebetaling, men praksis i dommen viser at de som har betalt mer enn kr 225,- for bildet, der har Robin Lund blitt idømt alle sakskostnader. Sakskostnadene er gjerne større enn selve beløpet de har betalt for mye til Robin Lund. Det underbygger det naturlige i at Robin Lund også må betale tilbake det han ikke hadde krav på. Med andre ord: Hadde vi visst at prisen vi skulle betalt bare var kr 225,- og faktisk betalte kr 225,-, hadde vi fått dekket alle sakskostnader i en eventuell sak og kun betalt kr 225,- totalt. Det er også åpenbart urimelig hvis Robin Lund får beholde pengene han ikke hadde krav på, fordi vi trodde Robin Lund snakket sant når han henviste til bransjestandard, mens de som bare betalte litt mer enn kr 225,- skal komme gunstigere ut. **Bevis: Vedlegg 3, dom av 4. nov 2022 side 10 og 11 punkt 9 og 10.**

Det burde vel egentlig ikke være nødvendig å argumentere så mye for det åpenbare i at Robin Lund må betale tilbake det vi ikke var forpliktet til å betale. Likevel finnes det juridiske termer som peker i samme retning. Et eksempel er Lov om pristiltak § 2, 4, og 5 og 6. Paragraf 6 sier at du kan kreve overprisen tilbakebetalt, og 100 ganger mer enn normal pris, burde vel dekkes av denne bestemmelsen. **Bevis: Vedlegg 6, Lov om pristiltak.**

Et annet kjent og gammelt rettsprinsipp fra romerretten er *condictio indebiti*. Her er et utdrag fra Store Norske Leksikon skrevet av professor i rettsvitenskap, Harald Benestad Andersen. **OBS! Våre kommentarer er satt inn i anførselstegn mellom avsnittene.**

Condictio indebiti er krav om tilbakebetaling av penger med mer som betaleren ikke var forpliktet til å betale. Spørsmålet om betaleren kan kreve tilbakebetaling oppstår ofte når noen har betalt ved en misforståelse, for eksempel kan betaleren ha betalt i villfarelse om at de hadde en betalingsplikt.

«Vår villfarelse beror på at vi trodde den profesjonelle part, Robin Lund, hadde rett i at illustrasjonsbildene hadde en bransjestandard, men dette viser dommen er feil og muligens også et eksempel på bevisst svindel fra Robin Lunds side. Som tidligere nevnt, opererer Robin Lund med langt lavere priser ved nettsalg. Han må derfor ha visst at prisen ikke var iht. Norsk Journalistlags satser. Tingrettsdommen nevner også noe om dette. **Bevis: Oslo tingretts dom side 6,**

5. og 6. avsnitt og side 7, 2. avsnitt, samt vedlegg 5. Jeg legger også til at fakturaen fra Robin Lund er datert 11.04.22. På det tidspunktet fantes det allerede en rettskraftig dom av 03.09.2020 som Robin Lund førte mot Bikershop AS i Trondheim. Der ble det nok en gang slått fast at Robin Lund ikke har krav på penger for manglende kreditering. Likefullt fortsatte Robin Lund å kreve et betydelig beløp for manglende kreditering. **Bevis: Vedlegg 8, dom av 03.09.2020 side 9 punkt 2.»**

Læren om *condictio indebiti* stammer fra romerretten. De fleste kontinentale lovbøker anerkjenner *condictio indebiti*, men normalt slik at tilbakesøkningskravet er begrenset til det som er kommet mottageren til nytte (berikelsen).

«Altså Robin Lunds feilaktige krav»

I norsk rett er ikke *condictio indebiti* direkte regulert i lovgivningen. Vi har heller ikke i norsk en helt generell regel om at den som har betalt ved en misforståelse (et *indebitum*) har krav på å få pengene tilbakebetalt.

«Robin Lunds ordlyd i kravet var ikke til å misforstå.»

Reglene i norsk rett er utviklet gjennom rettspraksis. Det grunnleggende synet som kommer til uttrykk i en dom fra Høyesterett i 1985 (Rt. 1985 side 290), er at hvert tilfelle skal vurderes konkret og under hensyn til rimelighet.

Ved vurderingen av om resultatet bør bli tilbakebetaling, er det to hovedhensyn som står grunnleggende mot hverandre: For det første har man *oppgjørshensynet*, som bygger på tanken om at «gjort er gjort», og at man i ettertid ikke bør rippe opp i forholdet, selv om det viser seg at betalingen var skjedd ved en feil. For det annet har man *korreksjonshensynet*, som bygger på tanken om at feil bør korrigeres. Oppgjørshensynet taler med andre ord mot tilbakebetaling, mens korreksjonshensynet taler for tilbakebetaling.

«Betalingen var ikke gjort ved en feil, men betalt pga. trusler fra Robin Lund. Jeg oppfatter det derfor slik at det kun er *korreksjonshensynet* som kommer til anvendelse i denne sak. Altså at Robin Lund må betale tilbake det han ikke hadde krav på.»

Hvorvidt oppgjørshensynet eller korreksjonshensynet veier tyngst i det enkelte tilfellet, varierer med forholdene. Blant momenter som ofte vil ha betydning i den enkelte saken er:

Partenes subjektive forhold. At en av partene skjønte eller burde ha skjont at det forelå en feil, vil være et moment i hans disfavør når spørsmålet om tilbakebetaling skal avgjøres. Hvis betalingsmottakeren skjønte eller burde skjønte at det forelå en feil da han mottok betalingen, tilsier det at tilbakebetaling bør skje. Hvis derimot betaleren skjønte eller burde skjønte at han ikke skyldte beløpet, og likevel valgte å betale, tilsier det at tilbakebetaling ikke bør skje.

«Vi og mange andre kan neppe bebreides når man blir forelagt et såpass overbevisende krav fra en profesjonell part. Dessuten må Robin Lund ha visst at prisen han krevde var langt over markedspris ettersom han selv selger bildene til langt lavere pris gjennom andre aktører. Ei heller har han solgt noen bilder på vanlig vis til den prisen han forlanger. Robin Lund står dessuten ikke fritt til å kreve hvilken som helt pris til en part som i vanvare har lastet ned bildene. Denne type bilder omfattes heller ikke av Norsk Journalistlags satser, slik Robin Lund har fremholdt»

Profesjonalitet. Hvis den ene parten er profesjonell, mens den andre parten ikke er det, tilsier dette i utgangspunktet at tilbakebetalingsspørsmålet bør løses til ugunst for den profesjonelle.

«Den virkelig profesjonelle part i bildekravet er Robin Lund (som sågar trolig lever av phishing) og ikke vår sekretær som trodde hun hadde funnet et gratis bilde på nettet»

Graden av betalingspress. Det kan være større grunn til å gi betaleren medhold i et krav om tilbakebetaling dersom betalingsmottakeren har vært svært pågående, enn der det ikke er tilfellet.

«Det er ingen tvil om at Robin Lund har brukt et betydelig betalingspress.
Bevis: Vedlegg 4, faktura fra Robin Lund side 2, avsnitt 3, 4 og 5.»

Tidsmomentet. Dette er et viktig moment, som kommer inn i vurderingen på to måter: For det første kan det ha betydning hvor lang tid som går fra betaleren ble, eller burde ha blitt, klar over feilen og tilbakebetaling kreves. For det annet kan det ha betydning hvor lang tid som går fra den uriktige betalingen fant sted til feilen oppdages og tilbakebetaling kreves.

«Vi sendte kravet til Robin Lund 1. april 2023. Det er bare noen dager etter at dommen av 4. nov. 2022 ble rettskraftig.»

Werner Jensen-saken

En interessant parallell til vår sak er Werner Jensen-saken. Denne saken har klare likhetspunkter med vår sak mot Robin Lund. John Jensen Hedemark ble

som kjent dømt for bedrageri. Bedrageriet går i hovedsak ut på at bildene var malt av han selv og ikke en renommert kunstner ved navn Werner Jensen. Dette gjorde at bildene på langt nær hadde så stor verdi som Hedemark fikk betalt. (Dommen er rettskraftig.)

Etter vårt syn er Robin Lund en variant av samme type bedrager som Hedemark. Det Robin Lund gjør er egentlig verre: Ingen har kjøpt bildene til Robin Lund frivillig, men de har blitt forledet til å tro at de var forpliktet til å betale omtrent 100 ganger mer for bildene enn de var verdt. Kjøperne til Hedemark handlet i det minst av fri vilje, og betalte heller ikke 100 ganger mer enn verdien. Selv har Robin Lund hatt millioninntekter på sitt raffinerte bedrageri, kanskje mer enn Hedemark tjente på sin virksomhet. Saken vi fører nå handler egentlig ikke om bedrageri, men om å få tilbake pengene som vi har betalt for mye. Likevel er Robin Lunds fremgangsmåte for å skaffe seg store inntekter av en slik karakter at det ikke styrker Robin Lunds ståsted i denne sak.

Poenget med å legge ved dommen mot Hedemark, er den privatrettslige delen som starter på side 25 i dommen. Her uttaler dommen at kjøperne ønsker heving av kjøpet med hjemmel i kjøpsrettslige vilkår eller avtalerettslig ugyldighet.

Bevis: Vedlegg 9. Dommen av 14. mars 2023 side 25 - 30. Legg merke til at det ikke en gang er et tema hvorvidt kjøperne har rett til å få tilbake pengene som overstiger den faktiske verdien av bildene. I dommen omtales dette som erstatning. Så vidt jeg kan se, har alle kjøperne (15 stk.) blitt tilkjent erstatning tilsvarende differansen mellom kjøpesum og faktiske verdi. Vi kan vanskelig tenke oss at det skal handles annerledes i vår sak mot Robin Lund.

Robin Lunds virksomhet ligger nært opp til, eller innenfor det mange vil kalle bedrageri. Det er derfor i tillegg viktig at Robin Lund i det minste blir stoppet fra å fortsette sin phishingvirksomhet, ved å gjøre han forpliktet til å betale tilbake altfor høye beløp for sine enkle illustrasjonbilder uten verkshøyde. Skulle derimot Robin Lund vinne frem i saken, vil det være en invitasjon til å fortsette den tvilsomme og trolig straffbare virksomheten. Mange varianter av svindel har blitt et stort samfunnsproblem som også er vanskelig å spore. Men denne gangen har gjerningsmannen gjort seg til kjenne.

Utskrift fra Straffeloven:

§ 371. Bedrageri

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning

- a. fremkaller, styrker eller utnytter en villfarelse og derved rettsstridig forleder noen til å gjøre eller unnlate noe som volder tap eller fare for tap for noen, eller
- b. bruker uriktig eller ufullstendig opplysning, endrer data eller datasystem, disponerer over et kredittkort eller debetkort som tilhører en annen, eller på annen måte uberettiget påvirker resultatet av en automatisert databehandling, og derved volder tap eller fare for tap for noen.

§ 372. Grovt bedrageri

Grovt bedrageri straffes med fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om bedrageriet er grovt skal det særlig legges vekt på om

- a. det har hatt til følge en betydelig økonomisk skade,
- b. det er voldt velferdstap eller fare for liv eller helse,
- c. det er begått ved flere anledninger eller over lengre tid,
- d. det er begått av flere i fellesskap eller har et systematisk eller organisert preg,
- e. lovbryteren har foregitt eller misbrukt stilling, verv eller oppdrag,
- f. det er ført eller utarbeidet uriktige regnskaper eller uriktig regnskapsdokumentasjon, eller
- g. lovbryteren har forledet allmennheten eller en større krets av personer.

PÅSTAND

1. Robin Lund dømmes til å betal tilbake det Astrid Meistad har betalt for mye for bildet, inkludert rettsgebyr, kr 10871,35.
2. Robin Lund dømmes til å betale Astrid Meistads sakskostnader for tingretten.
3. Vi synes det er rimelig at Robin Lund også dømmes til å betale forsinkelsesrenter for vårt hovedkrav av 1. april 2022, kr 9492,50 fra forfall 22. april 2023 til 22. mars 2024 og forsinkelsesrente av kr 10859,50 fra 23. mars 2024 til betaling skjer.

Trondheim, 08.05.2024

Tor Arne Vannebo, prosessfullmektig